

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: helyő-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse of. Zeitungs-Agent.

Nyitól cikkeket: sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Az országházról.

Pest, december 8-án.

r. Mielőtt az 1872-ki költségvetés a részletes vita alapjául elfogadtatót volna, zárbeszédet tartottak a különvéleményező, a budgetet megtagadó, a pénzügyér és a pénzügyi bizottság előadója. **Ghyczy K.** beszédének azon része talált általános helyeslésre, melyben a választási törvény hiányait érintve, hangsúlyozá, hogy azért a románok nincsenek kizárva az alkotmányos jogokból, gyakorolták is ezt úgy a törvényhatóság, mint az országgyűlési választásoknál; majd midőn a nemzeti-ségi törvény ellen felhozott vádakra így reflectált: „a nemzeti-ségi kérdésnek végleges elintézéséig alig remélhető addig, míg nem mérsékeltenek azon követelések, melyeket egy állam sem teljesíthet, ha állam lenni és maradni akar.” A szelbalok arra figyelmeztette Ghyczy, hogy Csehországon kívül vannak más országok és népek is, s a politikai iudomosság nem engedi azt sem, hogy azoknak gyűlölete a magyar nemzetre vonassék; ezért „a magyar országgyűlést sem illeti meg, hogy szemben a monarchia másik államában támadt alkotmányviszályokkal azon országoknak akár egyike, akár másika mellett pártállást foglaljon”, — ez utóbbiból érthettek a balközépek is quantum satis.

Simonyi most is megtagadja a budget megszárazását.

Az ellenvetésekkel szemben a pénzügyér a decz. 4-ki beszédében elmondottakon kívül felhossa, hogy a magyar parlamenti kormány fölléptekor 20 millióból kelle hogy fedezzen minden belköltséget, ma ellenben csak a honvédségre és vasutakra ennyit tud költeni, ez mutatja, hogy a közvagyonosodás nőtön nő; említi, hogy egyedül államjavakba 5—6 milliót fektetünk be, minek csaknem fele bevétel, tehát 50 millió tökésett közvagyon szaporodásra mutat, végül hangsúlyozza a direct adók fokozatos apadását.

Deák Ferencz indítványára Tisza K.-nak belügyért vád alá helyezni akaró indítványa dec. 7-én került napirendre. Bár mennyire is igyekezett Tisza K. pártja tudta nélkül minap tett salto mortaleját védelmezni — a ház nagy többsége hallgatással tette a martialis fellépés actáját a polczra, eltűnt az, mint a mély vízbe dobt kaviéska; de azért balról gyéren megéjlenézték a merész vádaskodó magán védbeszédét.

A pénzügyi bizottság több előterjesztvénye elfogadtatván megkezdett a költségvetés részletes tárgyalása. A ház megszavaz: királyi udvartartásra 3.650.000 frtot, az országgyűlés költségére 700.000 frtot; a közös 30%-os hányadra 23.983.714, rendkívüliekre 4.309.499 frtot. Horvát-Szlavonország beligazgatására 2.200.000 frtot; Fiumé költségvetési szükségletére 85.120 frtot, az államszámvevőszékre 150.000 frtot. A miniszterelnökségnek megszavaztatott 129.080 frt; a rendelkezési alapra 200.000 frt, a codificatióra előirányzott 50.000 frtot némelyek 30.000-re, mások 15.000 frtra kívánták leapasztani, az eldöntés a jövő uestre maradt.

M.-Vásárhely, decz. 5.

Tek. szerkesztő ur! Kis elnézést kérek, hogy egy megyei, illetőleg széki képviselő bizottság utolsó gyű-

TÁRCZA.

Páris 1871 novemberében.

Philarete Chastetöl. *)

I.

Montegut ur, egy nagy érdemű, de éles író, a ki néha ékesen szóló, nálunk azonban kevésbé ismeretes, ama tárgyak pylosophiai természetűek kifolyólag, a melyeket a *Revue des deux Mondes*-ban tárgyalni szeret, minket francziául aval vádolt közelebbi cikkében, hogy mi mindenféle hazugságot, igaztalanságot és csalást szeretünk. Ez éles kifejezés. Mi szeretjük azt, a mi húságainknak hízleg és reményekre ingerel. Az erős szavak nemcsak mulattatják a mi képzeldőseinket, hanem egyszersmind illenek is a mi régi izléseinkhez, nevelési szokásainkhoz és egyetemi eljárásainkhoz. Mert ugyanis mit tanítunk nekünk az iskolákban? Szónoklati és hyperbolikus kifejezést; továbbá azt a módot, a melyben Andromachenak elfogóihoz szólani kell; végre azt, hogy oly szavakat adjunk a Nero szájába, a melyekkel magát vétkeiért meutse és véjje. A földirából és egyetemes történelemből nagyon keveset. A lélek gazdagítása és tehetségeinek kifejlesztése ezalótt is, most is, kérdésen kívül állott és áll. A XIV-ik Lajos és Napoleon kormányai alatt az igazság keresése és a tények valódi ismerete a zaboláltnak, gonosz és forradalmias szemlélet merészsegnek oly bizonyítványa gyanánt tüntek fel, a melyeket a Sorbonne-nak és a párisi parlamentnek szigorúan kellett büntetni. Igazság gyanánt az élczes nézetek, ellentétes mondatok, gyöngéd bókó ki-fejezések, jól kikerekített cikkek, axomatikus felvilágo-

*) Jelen levél szerzője eddig H. H. név alatt írta leveleit az „Atheneum” számára, főleg azért, hogy az igazságot annál mezeletlenebb elmondhassa. Most kilépett az incognitából.

lése leírásának számára valamivel több helyet veszek igénybe becses lapjából; hisz oly székéből írom e sorokat, mely bérczes kis hazánkban szépszámu értelmisége, tagjainak buzgó hazafassága által minden időben kitűnő, az utolsó években főkirálybirai ritka tapintatossága és ernyedetlen munkássága, valamint azon kiváló egyetértés által, mely közte és a székben tulnyomó, nagy többségben létező deakpártiak között a közügyek nagy előnyére létezik, a megyék egyik mintaképeül kezd kidomborodni.

De beszéljenek a tények!

Tegnap tartá Marosszék 1861-ki képviselő bizottsága a megyék újabb rendezése folytán utolsó, bevezető gyűlését. A küldöttségileg meghívott s lelkes éljenekkel fogadott főkirálybiró **Mikó Mihály** ur ő méltósága a gyűlést egy oly remek beszéddel nyitotta meg, melyet — mivel az a szék egészségi, iskolai, anyagi s más-nemű állapotát jeles statisztikai átnézésben és fenkolt rajzban adá előnkbe — még lesz alkalmam a t. olvasó közönséggel megismertetni. En benne egy sebb aera hajnalát pillantám meg, a mennyiben magam is azon véleményét táplálom, miszerint — miután parlamentünk van — czelszerűbb a magas politikát erre bizván, a szék érdekeit kiválóan ügybuzgóságunk tárgyává tenni.

A megnyitó beszéd után az új meggyeservezési munkát kormányi megerősítése kihirdetve, az új bizottmányi tagok megválasztásának módozata tüzetelt ki a tanácskozás tárgyául. Emelkedett ugyan hang, mely a választás megjelésére kismelendő férfiakat szavazás utján kívánta megválasztani; de a gyűlés ragaszkodván a széknek ily esetekben eddig követett eljárásához, köz-felkiáltás utján tüze ki a választás napjául decz. 12-két s fogadá el minden ellenszólás nélkül a választási elnököknek a főkirálybiró ur által összeállított névsorát. Továbbá felolvastatott Lónyai miniszterelnök levele, melyben legfelsőbb kinevezetését a székkel tudatja. Egyhangulag kedves tudomásul vételét és az határozatot, hogy feliratilag üdvözöltsék. — A tanácskozás harmadik tárgyát azon iskolai alap jövedő sorsáról intézkedés képezte, mely az ügybuzgó főkirálybiró ur indítványára a lelépő bizottság lelkes működése által a bünetetpénzekből, a széki tisztviselők által önként felajánlott fizetési százalékából s az ugynevezett bögtöjéből keletkezett s jelenleg 5300 forintot tesz. A bizottság köztetszéssel fogadá el a decz. 2-án gyűlésezett iskola-bizottság azon indítványát, hogy ez összeg mindaddig tökéssitessék, míg azzal egy tíz ezer forintos urbéri kötvény megvásárolható, melynek kamataiból egy marosszéki ifju, nemzeti-ség és valláskülönbségre való tekintet nélkül, ki a hazában valamely főgymnasiumot vagy fő-reáltanodát díszetes eredménnyel végezván, szülői vagy saját vagyontalansága miatt tanulmányait nem folytathatja, ezeket valamely felsőbb politchnikumban végezhesse. A bizottság egyszersmind azon óhaját és hazafias reményét hagyá örökségül az új bizottságra, miszerint eljárását addig követendi, míg egy második ifju számára is ily alapítvány szerzetetik. Az alapítvány fölötti föfelügyelet az új bizottságra ruháztatván át, kezelésére egy 15 tagu bizottság nevezetett ki, melynek tagjai: A mindenkori alkotmányos főkirálybiró, alkirálybiró, főjegyző, tisztí ügyész, tanfelügyelő, a r. kath.

sítások és epigrammatikus döfések szolgáltak. Ezek foglalták el annak helyét. Ki tudta volna megkülönböztetni ennyi szövevény közt, hogy mi igaz és mi nem? Ki is gondolt rá? A francia-olasz alagut megnyitására rendkívüli példányokat mutatott fel Lefranc Viktor azokból a makacs és majdnem orvosolhatatlan betegségek közül: a francia páthozból és epigrammatikus ékes-szólásból, a melyek még a mi hajdani iskoláinkból — Seneccától és Apulejstól — származtak. „A politika minket igen gyakran elküldött egymástól, de igen gyakran egyesít is!” Valóban fontos! „A kereskedés idezhet elé versenyt, azonban mindig általános érdeket szül!” — „A kereskedelmi egységek kezdete a kicserélés, koronája a barátság!” Ennél jobbat Lily és az ő Euphuái se tudtak volna alkotni! Oly ünnepeyesekek a szavak, s oly bölcs azok értelme! Ugyanez a szónok, kinél sem tehetség, sem jözan és nem hiányzanak, de a kit egészen ténvra vezet az a vágy, hogy oly virágos legyen, mint Gambetta, s oly szodús, mint Royer-Collard, — különösen kitűnik a metaphórakban: „Az az összhangoz felkiáltás, a mely a mint a szivet érinti, egész Frankhont eltölti; az a *Vive la France!* felkiáltás, a melyre minden szív e rokon felkiáltással felel: *Vive l'Italie!*” stb. Ezután annak a törekvésnek eredményét, a mely az Álpokat átfurta, összehasonlítva „egy gyümölcsessel, a mely sebb a virágnál és **nagyobb magánál a fánál!**” Egy gyümölcs nagyobb a fánál!

Az eszmék rendtelensége, az erkölcsi zaj, a jónak és rosszának ferde ismerete, a melyek a mi monarchikus irányu, s demokratikus irigység által megsavanyított és mindenféle aristokratikus követelések által megkeserített társadalmunkban uralkodnak, leginkább a tények megvetésének, a szavak iránti szeretetnek és az eredmény utáni ama vágyak köszönhetőek, a melyeket iskoláink táplálnak. E tekintetben nincs jobb orvosság, mint az idegen nyelveknek, az idegen nemzeteknek, az idegen

ref. unit. göröggyesült és görög nem egyesült esperest, a ref. collegium és kath. gymnasium igazgatója és három élethossziglan választott tag, u. m. gr. Toldalagi Victor, Sándor László és Bereczki Sándor. Szívünkbeli örvendünk a bizottság e határozatának, melyely — a főkirálybiró ur óhajása szerint — egy maradandó emléket hagyott magának. Végül a paradji gyufagyárnak egy a Szék havasán át saját költségén építendő facusz-tató és fauszatára bizonyos föltételek alatt engedély adatván, a főkirálybiró ur által ékesenszólásával így végzé be a gyűlést: Pályánkat bevégeztük, — még csak néhány percznyi együttlétt, s midőn e teremből távozzunk Marosszéknek 61-béli bizottmánya részére e terem ajtó örökre bezártnak.

Amaz adatok uraim, melyek tanácskozásunk asztalán fekszenek 4 és fél évi együttléttünk alatt tartott 19 közgyűlésünk 77 napi tanácskozásainak jegyzőkönyvei meggyőzhetik Marosszék népét, meg fogják győzni bizonyára az utokort az iránt, hogy Marosszéknek 1871-ben megválasztott, s 6 évi szünetelés után 1867-ben új tevékenységre hivatott bizottmánya missiójának híven és becsülettel megfelelt.

Nagyteteket nem vihettünk végbe, tündérkastélyokat e szék lakói számára nem építhettünk igaz, de ha mindjárt a 48. előtt, talán kevesebb valódi értelemben vett önkormányzattal, de szélesebb törvényhozói joggyakorlattal felruházott régi marcalis gyűlések édes, — megvallom — méltó reminiscenciájának, a képviselőltel járó korlátoltabb, s nem elég szabatosan körvonalozott hatáskörű bizottmányok fogalmával folytatott szakadatlan harcra, gyűléseink tevékenységét nem zsbabasztotta volna is, ki nem tudja, hogy a parlamentar rendszert életbeléptető 48-beli törvények a bizottmányhozói jog gyakorlata teréről leszorítván, ez által azok, az országra kiható fontos események és határozatok színhelye lenni megszűntek.

Mi küzdöttünk uraim az új bizottmányok keretében a törvényhozás által megállapított s a kormány által fenntartott közjogi alapon, mi ez alapon törekedtünk hazánk haladását tehetségünk szerint elősegíteni, mert nemzetünk mulja, a jelen, s e század törekvései minket azon erős meggyőződéshez vezettek, hogy nemzet, mely korunkban a haladás nagy versenyen résztvenni akarván a kiindulási pontnál évtizedekig haboz, a pályabért, a nemzeti fennállás, szabadság és függetlenség biztosítását elnyerni nem fogja soha.

Mi küzdöttünk keblü ügyeink felett, s habár az érzelmeit, melyek az egyes keblekben rejtőztek, meg-bírálni csak az örökkévaló van hivatva, hogy tanácskozásainkban a szenvedély diadalra nem jutott, s határozataink a szék közügyeinek romjai felébe, a pártok élénk küzdelmei közt sem emeltek, arról ama jegyzőkönyvek bizonyítanak. És ha talán gyűléseinkben a 48. előtti marcalisoknak a közönség folytonos részvéte által fenntartott és fokozott lelkesedése mindenkor feltalálható nem volt is, annyi bizonyos, hogy együttléttünk alatt e terem a közszabadság, a hazai alkotmány érdekében felajánlott áldozatok temploma épp oly sokszor, s azok elarulásának színhelye soha sem volt.

Ezen, nem önámításon alapuló nyugodt meggyő-

gondolkozásomnak, különösen pedig az északi népeké- nek, közéről való ismerete. Bármily nemes és értelmes is a latin faj, mégis egyről egyig át van hatva az álokoskodástól és szónoklati gondolkozásomtól. Az utóbbi háborúnak a legborzasztóbb eredménye lett. Még széles-bítette az északi és latin faj közt levő mélységet, a mely egyébiránt mindig elég széles volt. Emelte Frankhonnak saját maga iránti udvariaskodását. Ha most az oly ember, a ki az angol és német tudományosságban járta, az akadémia jelöltje lenne, bolondot üznének belőle és a választásnál eljétnék. Én bámolom, hogy Jules Simoñ, a közoktatási miniszter, miként fogja érvényesíteni dícséretre méltó új rendeletét. Ő minden iskolához körlé-velet intézett, a melyben azt ajánlja, hogy a modern nyelvekre több figyelmet fordítsanak. Nagyon helyesen. De miután a német és angol tanítóknak csekélyebb a fizetése annál, a mit bármely polgárnak rosul fizetett eselédje kap, miként lehet remélni, hogy tehetséges emberek vágyjanak oly állomások elfoglalására, a melyeket sem meg aem fizetnek, sem tekintélyök nincs, sem pedig előmenetelre kilátást nem nyújtanak?

De a mi szegény kedves hazánk egészen át is adta magát a politikai gyűlölségnek, eselszövényeknek és boszúlo esatározásoknak. Wolff Albert, egy hofusított porosz Journalistáink egyik legjobbika, miután igen okosan hosszas ideig távol volt, Párisba való visszatéré után ismét megjelent a *Figaróban*, s fogadott bonfittársai- nak egy néhány jeles tanácsot adott, a mikre szerencsétlenségre nem fogtak hallgatni. „Önöknek — mondja — kik a politikai szenvedélyek tusáiban élnek, fogalma sincs arról a fájalmas benyomásról, a melyet önök ré- mitő dühe, ember-ember elleni harcrai, s azok a mérge- zett nyilak a távolban okoznak, a melyeket önök újságai- lapjain mindenféle szőlőnek. A párisi Journalisták mai napságosupa vérengzők. Nem elégszenek meg aval, hogy ellenfelüket leütik. Annak még feje bört is le kell huz-

zódás az, a mit a tisztelt bizottmány tagjai négy és fél évi munkásságuk után, mint kiérdemelt, s egy megye képviselő-letéhez egyedül méltó jutalmat magukkal vinni jogosítva vannak. Szükség van uraim e megnyugtató öntudatra, mint azon legfelsőbb itélőszékre, melyre a közpályának, néha leghubb bajnoka, a gyakran ténvra vezetett közvélemény terhelő itéletét egyedül föllebbezheti. Szükség van e megnyugtató öntudatra, mint azon legfelsőbb bíróra, mely önöknek, kiknek nem áll nyitva az ut, hogy választóik előtt nyilvánosan megjelenhesse- nek, s kiknek eljárásai az új választásoknál sem nyer- hetnek egyenként igazoltatást, képviselői tetteikért egyedül szolgálhat elégtételt, és a mely bizalmat és bátorságot kölcsönöz legyőztésére azon aggályoknak, melyektől egy nagy országos utjának előestéjén az öök hazafi kebl- lei bizonyára mentek nem lehetnek.

Nem a törvény tiszteletének hiánya, — nem annak üdvös hatása feletti meggyőződés ingadozása, — nem az utánunk következő képviselőlet iránti bizalmatlanság, se nem székiünk és az ország jövője feletti reménytelenség, hanem az aggodó hazaszeretet, székünk mulja iránti kiolthatlan kegyelet, s a jövőnek mindenkor bizonytalan volta az, a mi — bármiként tagadnók — kebleinket e terem küszöbénél elszorítja, mert igaz ugyan, hogy a megye-rendezést az ország közvéleménye már évek óta sürgette, — igaz, hogy e rendezéshez legszebb hazafi reményeinket kapcsoljuk, de hiszen nem láttuk-e mi már sokszor felleggátlyolba borulva mennyi le a napot, melynek arany-sugarai feljöttékor mosolygól üdvözölték a bércnek ormaít?! — nem láttunk-e nem régen is meglepőleg rövid idő alatt porba hullani fényes trónt és koronát, s a világ szánakozó részvéte tárgyává válni birodalmat, mely pár héttel azelőtt egy fél világ vezetése- sére érezhette magát hivatva.

Igen uraim, ennyi s ily tapasztalatok után, ne bá- mulja senki, ha, a midőn elváltunk e terem ajtajánál el- fogultán kérdjük: „valjon az utánunk következő képviselő- letnek engede a gondviselés időt, hogy feleltsített, s új erőkké szaporított tevékenységét e szék s a haza közjavanak előmozdítására sikeresen felhasználhassa? — igen uraim, ennyi tapasztalat után ne csodálja senki, ha szükségesnek tartjuk azt, hogy a multból nyugodt öntu- dattal, a jövő iránti reményvel, s a megye rendezési törvény üdvös volta iránti erős meggyőződéssel vértézve legyünk akkor, midőn e teremből távozzván hűszeggel viselt fegyvereinket, s e osatért a küzdők új sorainak azon — isten és a haza előtt tett — szent fogadással átadjuk, hogy a kik határozottan küzdünk egykor a régi megyékben, rendületlen hívei leszünk az új megyéknek.

Ezeket előrebocsátva engedjék meg uraim, hogy még mielőtt a 61-béli bizottmányt feloszlatnám, kifejezést adhassak azon óhajásomnak, hogy, habár az új bizott- mányunk törvény által meghatározott száma tekintetéből ezen gyűlés tagjai az új bizottmányban egyenként fel- találni szerencsém nem lehet is, találhassam fel ott azon szellemet, mely e bizottmány tanácskozásában lelkesítő, találhassam fel ott a 61-béli bizottmány bölcsességét és higgadt megfontolását, mindenkifelett pedig ama nyugodt öntudatnak alapját képező érzelmeiket: a haza hő szel- relmét, a trón iránti hűséget, a fennálló törvények iránti tiszteletet, s a széki nemzet jogegyenlőségen alapuló

niok, s azt hiszik, hogy csak akkor szolgált pártjoknak, ha politikai elleneik fejéről egy-egy tele színör leválgott fület tudnak felmutatni. Ha ez még így tart, öök nem sokára orr-függöket fognak viselni és vadak módjára ki lesznek festve: „Fájdalom! egy az ujonnan megnyitott operában tett látogatás elég arra, hogy a Wolff megjegy- zésének igazsága bebizonyuljon. Itt a finomság teljesen hiányzik. Idegen jelenetek fordulnak elő. Az énekesnő megdöngöyözi azt az embert, a ki elég vakmerő volt neki nem tapsolni. A erőszak orszákok szül. És egyik párt sem igyekszik jó példával menni elől, mert attól tart, hogy gyávasággal fogják vádolni. A jó családból való ember most idegennek tetszik. A finomság régi rococo bútorok tűnik fel és a mult század maradványa gyanánt szerepel. Aubert, a ki valódi uri ember volt **hasadt** fa- zéknak neveztek; a levelekre való választást, vagy a látogatást téttel pedig lyuknak. A művelődés teljesen fenn lévén akadva, az udvariaskodás sokkal inkább vi- rágzik és emelkedik, mint valaha. Akármely emelkedő hatalom is bizonyos lehet a felől, a legundokabb módon fognak vele bánni. Közlebről ennek egy bizo- nyítványát mutattak nekem. E bizonyítvány egy ifju radikális journalista szekere volt, a melyet ő a híres **Lanternier**-nek, Rochefortnak adott volt át szeptember 4-én, midőn ez a börtönből való kiszabadulása után a Hotel de Ville-be ment. E székére a tulajdonos a kö- vetkező szavakat metszette tollkésével: „A.—H.—t Saint- Pelagietől a Hotel de Ville-ig az egész uton segítetté huzai a Rochefort szekerét.” Es egyik ember alávaló fiókának nevezi Lafeuillade-ot, azt a herceget, a ki XIV-ik Lajos előtt térdelt, s vagyonát a Place de Victoi- res építésére fordította! En mind a kettőt ismerem, a szekeret is, az is, a ki a szekeret huzta, t. i. A. H.-t es Rochefort de Luçayt. Egyszersmind szánom az er- kölcösnek és a modornak ottani állapotát, a hol A. H. egy hajlongó Lafeuillade, és Marquis de Luçay egy XIV-ik Lajos tud lenni!

Intitutiói iránti kegyeletet, és engedjék kifejezmem azon reményemet, sőt erős hitemet, hogy ha az új bizottmányokat ez érzelmelek fogják lelkesíteni, e hazát, melyet a régi marcalis gyűlések évszázadokig fenntartani és megvédeni tudtak, az önkormányzattal bíró megyék új képviselői évszázadokon át boldoggá és virágzóvá tenni szintegy tudni fogják.

Es most fogadják uraim bucsumat, kedves lesz előttem, s minden viszonyok között meg fogom őrizni emléket azon őszinte csatlakozásnak s tetteis nélküli barátságos érzelmeleknek, melyekkel az önök soraiban — mondhatnám csekély kivétellel — találkozni szerencsés voltam.

De nem ez az a miért én köszönetet akarok mondani, hisz a barátságos érzelmelek, hasonló érzelmelekkel viszonyolni soha sem kértém, s pedig úgy hiszem a valódi hajlam, az őszinte ragaszkodás, a hasonló érzelmelekkel találkozásban a mint létezésének czéllját úgy további fennállásának basisát is megtalálta.

En e helyen azon közreműködésért és gyámolításért monok önöknek köszönetet, melyben részeltetek azon ügyet, melyet én az elnöki székben képviseltem. Azért monok önöknek köszönetet, hogy teljesíték azou hazafi kötelességet, mely a közérdek előtt meghajol, s mely a közügyet sem mellékes apró törekvéseknek, sem személyes magánérdekeknek gyávan feláldozni nem tudja, — azon gyámolításért, melyet nem nekem, hanem az ügynek, — nem érettem, hanem saját elveikért, nem meggyőződésükért áldoztak.

A 61-béli bizottmány feloszlott, de mi nem válnak el egymástól. — En hiszem, hogy e gyűlés tagjainak, ohajtásai, vágyai törekvései, — az emberi kebel alkotásának örök törvényeinél fogva egymástól eltérők lehetnek, — sőt néha pillanatokig egymás ellen irányozva, a közös munkára egyesült erőt is megoszálással fenyegethetik, de van egy kapocs, mely együtt tart, — van egy czél, mely előtt a keblek divergens érzelmei elnémulnak, — a kapocs a 4 és fél év alatti közös munkában soha nem lankadtó hazaszeretet, — a czél a haza közbene. — E kettős bástyán uraim megfőrtök minden lándzsa, mely a 67-li bizottmányok lélekbeni szétoszlására lenne felemelve. —

Igen uraim, mi együtt leszünk még egymástól eltérő politikai nézeteink mellett is, a haza közös szeretetében, — annak ha lesznek örömeiben, — s ha a sors úgy hozná fájdalmaiban és áldozataiban is egyesülve, — mi együtt maradunk közösségében azon szabadság vágyának, — haladási törekvésnek, s az alkotmányhoz ragaszkodásnak, mely a 67-beli bizottmányt minden gyűléseiben lelkesíté, s mely iránt az önök utolsó gyűlésének végperceiben mely é őszinte tiszteletemet bucsuként nyilvánítani szerencsém van.

E beszédre, mely a gyűlés hallgatóira mely hatást gyakorolt, a szék nevében az egy e czélra tartott conferentia által felhívott főjegyző egy igen csinosan szerkesztett és lelkesen elmondott beszédben válaszolt, köszönetet mondván az elnöknek tisztjének buzgó betöltéséért, az ügyek bölcs és hazafias vezérléséért.

A gyűlés után a főkirálybíró ur vendégszerető asztalánál a törzsméje körül mozogtak ugyan a sűrűn mondott pohárköszöntések, de a vidám hangulat tanúsítá, miszerint itt csak örvendő örökösök mulatoznak.

Nem zavará, sőt emel e vidám hangulatot Ilyés volt táblabíró ur remek felszólalása, ki melabus hangok-

ban bucsut véve a régi de a maga idejében szép megyei élettől, maga is egy szebb jövőnek reményét tolmácsolá, s mint a jelen percekben elhaló bizottság korelnöke arra hívá fel a társakat, hogy a főkirálybíró ur szép bucsu-beszédjét írják be a mai jegyzőkönyv végére.

Mindezekből — váltig hiszem — eléggé láthatni alaptalanságát némely lapok azon állításának mintha az itteni nagy többségben létező deakpárt s az eknöke között a jó viszony lazult volna. **Ömpolyi.**

Az országházból.

(Kerkaoly pénzügyér dec. 4-ki nagy beszédéből.)
Pest, december 6.

I. r. A pénzügyminiszter dec 4-én tartott nagy terjedelmű beszéde sokkal fontosabb, mintsem azt a „Kol. Közöny“ hallgatással mellőzhetné, de sokkal terjedelmesebb, semhogy annak szövegét b. lapjuk hasábjai folvehetnék; minthogy azonban az ország pénzügyi helyzetét sokoldaluan megvilágítja, ne rejtjük azt véka alá, hanem igyekezzünk annak fontosabb momentumait megismertetni.

Wahrmann M. minapi beszédében arra czélzott, hogy jó lett volna a pénzügyérnek egy oly kimerítő exposával állani a ház elé, mely ecsetelje az ország pénzügyi helyzetét, számot adjon arról, mily halást gyakorolt a kormány politikája a pénzügyi helyzetre s egyuttal reá mutasson azon reformokra, melyek szükségesekeknek mutatkoztak a finansialis érdekek elmeslésére.

Kerkaoly azt feleli erre, hogyha a választások előtt hatni akart volna a közhangulatra, tarthatott volna ilyen expósét. Elmondhatta volna, hogy 1869. kivételével, midőn csak 3/10 millióval emelkedtek az ország bevételei, — minden évben kerek 10—10 millióval szaporodtak az országos netto jövedelmek s hogy ez óriási eredmény oly országnál, mely 94 millió jövedelemmel kezdette. Ezt ugymond nem lehet örvény felé sietésnek nevezni; ez egymagára megezfólja mindazt, mi az országnak adósságokkal való elsüllyesztéséről declamáltatott.

Igaz, hogy csinálunk adósságot is, de ki az ország mult helyzetét számba veszi, át kell látnia, hogy nálunk befektetésekre nagyobb szükség van, mint zsurgoriskodásra; azon takarékoság tehát, mely a legszükségesebbeket is megtagadná, a legnagyobb tékozlás lenne, miután az erők felkeltésére van szükség.

Móricz P. képviselő azt hozta fel, hogy a vasuti kölcsönből 101, a sorsolásból 24, a kincstári utalványokból ez év folytán 8, s így összesen 132 millió folyt be, mind e nem volt az ország rendes jövedelme; ebből szerinte elköltöttek 106 millió; azonfelül előirányoztatott az 1869. 1870. és 1871. években s el is költ közös-aktivákból 8 9/10 millió eladott államjavak árából 1 2/10 millió, eladott ingóvagyon árából 9 9/10 millió, összesen 20 millió frt.

Ezek az összegek együtt — u. m. a pénzügyér — 134 milliót tesznek, melyből Moricz képviselő ur szerint 51 millió fordítottatott vasutakra, marad tehát 82 millió, s azt kíváná, mutattassék ki, hová minő gyümölcsöző beruházásokra fordítottatott ez összeg.

A vasuti kölcsönből nem költetett el 101 millió, mert ennyi be sem vétetett, a kérdés csak az lehet, hová költ el, a mi valósággal ebből bejött? Az 1867. XIII. tczikk értelmében 60 millió ezüst forintot kellett felvenni; kibocsátottat 709,380 db kötvény 85.125,600 ft név-

értékben, a költségek levonása után bejött valósággal 70.745,000 forint, a kibocsátási költségeket leütve 67.095,000 ft.

Ezzel tehát M. P. 101 milliójából 34 7/10 millióról számot adott, marad még 67 millió, mely az intercalaris a vasutakra rótt kamatokkal 2.099,000 ft kiegészül 69.194,000 ftra. Ez összegből 51.616,000 ft kész és már megkezdett vasutakra adatott ki, a még rendelkezésre álló épen kiadja a 69 milliót; tehát a mi a vasuti kölcsönből valósággal befolyt, az: emissionalis költségekre, kész és készülő vasutakra adatott ki, a többi megvan ma is; s a számadás tehát elég tiszta.

A fővárosi 24 millió kölcsönből megváltatott a lánchid 6.671,000 ftal; a Dunaszabályozásra adatott 2.060,000, a sugárutra 8.199,000 ft; továbbá fővárosi alap és közlekedési fővonalokra és egyéb költségekre 831,000 ft, összesen 17.762,000 ft, a többi megvan készpénzben; tehát ez is be van fektetve és nincs eltékozolva; mindezek bár közvetve gyümölcsöző kefeke-tések, ha t. i. majd a főváros árvtitól menté tétetik, ha a főváros és általa az egész ország emelkedni fog. Itt tehát rendelkezésre áll még 6.237,000 ft. Kincstári utalványokból befolyt 7 millió; államjavak eladásából, ingó vagyon értékesítéséből, adó- és bérhatárlétekből, stb. mindegyütt 20 millió.

Tehát ismét 27 millióról kell számot adni. Ebből a vasuti kamatbiztosításokra kiadottat 6.880,000 ft, ez nem elköltött pénz, hanem kamatozó előleg; az állami jóságokba befektetett 349,000 ft, az államerdőbe 2 millió, bányaknál és a sónál 3 millió, állampépítkezéseknél 680,000, postapületeknél 250,000, vámházra 1.000,000, birtokszerekre: Kis-Bérrt 1.750,000, fogarasi uradalom részéért 230,000, Görgényre 500,000 s az állambirtokok közt fekvő részek megvásárlására 300,000 ft, összesen 16.946,000 ft. A honvédség felszerelésére, laktanyák építésére fordítatott 14 millió, ez nem telhetett az ország rendes jövedelméből, miután 1868. óta 150,000 embert kellett mindennel felszerelni. Eddig tehát már 4 millióval — t. i. 27 helyett 31 milliót — többet mutatott ki, hát ha főlemliti a távirai új építkezésekre költött 1.666,000, az Eszterházy képtár megvásárlására fordított 1.300,000 frtot ez megint 3 millió volna.

A közös aktivákból való költelezés ép annyi, mennyi a hadsereg rendkívüli felszereléséből reánk nehezedett az új hátultöltök beszerzésével, nagyobb szerű katonai építkezésekkel.

Az adóhatárléteket illetőleg 1867. végén volt adóhatárlék 37 millió, 1870. év végén 27 millió, tehát apadás 10 millió 3 év alatt, a mi az adóképeség emelkedését bizonyítja, s az erők fokozódását.

Itt visszatér a pénzügyér a program adás kérdésére s így szól: teoriáról nem szóltam, elveket nem állított fel, de igyekeztem a költségvetést úgy állítani össze, hogy az érthető pénzügyi programot képezzen olyat, mely azt mondja ne költsünk semmit, mi fölösleges lenne, de ne is tagadjunk meg költséget attól, mi az ország emelésére nemcsak szükséges, de már is időszerű. Azt tartja, hogy ha az országot nem lehet a rendes jövedelmekből előre vinni, vigyük a rendkívüliekkel is, ha másként nem lehet, vigyük kölcsönnel, eladások útján ez az ő programja.

Programom ugymond — a pénzügyi bizottság programja nem túlságos farkudokos a befektetésekből, nem megakadályozása a fejlesztésnek, nem is csigalép-

tekket előhaladás, de nem is túlságoskodó egyensúly a rendes bevételek és kiadások közt a leheletőségig; az országnak kényelmesebbé lakályosabbá tétele megenge-dése annak, hogy a multból átörökölt, de nem törzsva-gyon képzésére rendeltettek értékekhez hozzá nyuljunk adósságosinálás vagy eladás kizárólag csupán gyümöl-csöző befektetések czélljából teendő lme-um-a program. (Élénk helyeslés).

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, december 11.

— Pesti postát részint az ünnep, részint a posta elkésése miatt sem vasárnap, sem hét-főn nem kaptunk.

— Fróbel fejlesztő eszközei s egyéb czél-szerű játékok, valamint igen csinos diszmvékek, meg-kezdett kézimunkák stb. köréből a néptanítók egylete raktárt szervezett s ezen tárgyakat az egylet olvasó helyiségében (külmagyar-utcai ref. leánytanoda) min-dennap d. u. 4—7 órák közt jutányos áron elárúsítja. Sokszor dobnak ki a szülők tetemes pénzösszeget haszontalan sőt káros játékokért, ime most alkalom nyilik, hogy karácsonyi és új évi ajándékokkal a nevelés tan követelményeivel egyező játékokat szerezhessenek.

— Altonában Schiller „Haramiái“-nak közelebi előadása azáltal lett nevezetessé, hogy a haramiák — horribile dictu — gyutus puskákkal voltak felfegyver-kezte. Ezt a szinlapon is jó nagy betükkel előre hir-dették.

— A deési takarékpénztár 1871. november havi üzletforgalom. Bevétel: Betétek 107 tétel mellett 8,422 frt 85 kr, Befizetett kamatok 546 frt, Visszafizet-tett váltók 28,860 frt, Különléle díjak 210 frt 40 kr, Betéti kiskönyv díjak 6 frt, Visszafizetett előleg 220 frt, Állam illeték 30 kr, Részvényjegy, átiratási díj 4 frt, Részvényjegy, kiállítás díj 1 frt, összesen 38,270 frt 55 kr. Pénztári maradvány october 31-én 1,715 frt 30 kr, összesen 39,985 frt 85 kr. Kiadás: Betét vissza-fizetésekre 9 félnek 6,965 frt, Leszámitolt váltókra 26 020 frt, Tisztii fizetésre 76 frt 66 kr, Beléti folyó kamatra 1 frt 62 kr, Kezelési költségre 25 frt 26 kr, Előlegre 320 frt, Visz. Leszámitolt váltókra 2,700 frt, Állam illetékre 30 kr, összesen 36,108 frt 84 kr. Pénz-tári maradvány november 29-én 3,877 frt 01 kr, ösz-szesen 39,985 frt 85 kr. Deésen, 1871. november 29. Kovács Mózsef könyvvezető.

— Kimutatás a deési kisegítő pénztár-egylet 1871. nov. havi forgalmáról. Bevételek: 1. Pénz-tári maradvány octoberől 5,554 ft 10 kr. 2. Könyvdíj 17 ujtától 21 ft 25 kr. 3. Havi bevétel 8,538 ft 50 kr. 4. Visszafizetett kölcsön 37,495 frt. 5. Bélyegre 40 frt 75 kr. 6. Kezelési bevétel 1,005 frt 10 kr. Összes bevétel: 52,654 frt 70 kr. — Kiadások: 1. Magyar kir. adóba 25 ft 12 kr. 2. Kivett tőke 1,687 ft 20 kr. 3. Váltóra kölcsön 39,720 ft. 4. Bélyegre 40 frt 75 kr. 5. Kezelési költségre 4 frt 75 kr. 6. Kiállott tagok kamatjába 18 frt 95 kr. 7. Pénztári mar. 11,157 ft 33 kr. Össz. kiadás: 52,654 ft 70 kr. Dr. Szöcs Sámuel, igazg. Tatrasi Ferencz, aligazgató. Govrik Ferencz, pénztárnok. Turbucz Ferencz, könyvvezető.

Id. felelős szerkesztő: Sándor János.

Sz. 8359—1871.

3—3 (341)

Árverezési hirdetmény.

A város tanácsa és képviselő testülete el-rendelték, miszerint a város területén (Derezdét, Alsó- és Felső-Tömöst kivéve) gyártott, vagy oda beszállított szeszesez folyadékokról, a Brassó városi községet illető, behozatali-, fogyasztási- és sördíjak, beszedési jog, mely mindenféle szeszesez folyadékokra, úgy mint: bor, sör, szesz, pálinka és az ezekből készített gyártmányokra, mint: rum, liqueur, rózioli, ezet és minden egyéb más, iten külön meg nem nevezett, vagy más megnevezések alatt előforduló, élvezhető szeszesez folyadékokra kiterjed, az 1872. év januárius hó elsejétől fogva három egymásután évekre, árverezés útján haszonbérbe adassék. A meghatározott árjelzési ár: 60,000 forint o. é.

A vállalkozni kívánók ezenell felhivatnak hogy az árverezésre f. é. december hó 21-én reggeli 10 órakor a városi tanács-házon 10% bantápnézzel és a biztosító képességeket tanúsító okmányokkal ellátva, jelenjenek meg. Bővebb tájékozás végett egyszersmind meg-jegeztetik, miszerint az alkotmányos községi képviselőletnek hozott rendelete folytán a vállal-kozó részéről mint biztosíték a bérösszeg feléti része és a borfogyasztási adó egy évi szerződött részlete készpénzben letendő, vagy más hason-nemű biztosíték adandó. Az illető árjelzési fel-letelek a hirdetmény közhírre tétele után, a hi-vatalos órákban alóliirt tanács kiadó hivatalá-ban megtekinthetők.

Brassó, 1871. év november hó 25-én.

A városi és vidéki tanács.

Sz. 1208—1871.

(344) 3—3

Árlejtési hirdetmény.

A nagyváradi-kolozsvári államut 16 1/2-5/8 mérföld szakaszán az árvt által elsodori 158-ik számú hidnak ujra építését a főmél-tóság m. kir. közmunka és közlekedési mi-nisterium folyó év octóber hava 21-én 13,869 szám alatt kelt rendeletével 3467 frt költség-összegig engedélyezvén, az építés biztosítá-s végett az 1872-ik év januárhava 9-én délelőlt 10 órakor alóliirt hivatal irodájában írásbeli ajánlat mellett árlejtés fog tartatni. Vállalkozni kívánók 50 kros bélyeggel el-látott és bepecsételt ajánlatukhoz a kikiáltási

A Gáman J. örökösök

KÖNYV-NYOMDÁJA

(Kolozsvárt)

eltállal s gyorsan és a legújanyosabb árban elkészít mindennemű nyomtatványt a kir. törvényeszek számára, el lévén látva a szükségesség miniatzatokkal.

Ezen kívül mindenféle könyvnyomdai munkák pontos és gyors elké-sztésére vállalkozik.

A nyomda a megfelelő számú gyors- és kézi sajtókkal van ellátva.

Felhívás az ujonnan megjelent innsbrucki (ugynev.) tiroli sorsjegyek vásárlására,

a melyek, mint alább bővebben ki van fejtve, jobb a készpénznél, s első legközelebbi húzásuk már 1872 január 3-án fog történni.

Alóliirt váltóiroda hátkodik t. cz. magánvásárlóinak és üzletbarátainak jelteni, hogy az Innsbruck országfővárosa által 4 millió osztr. ért. forintban kötött kölcsönt átvette, s ezért kéri, hogy erre vonatkozó megrendelések vagy kérdések csak is az alóliirt váltóirodához intezessenek.

Rövid előadása azon előnyöknek, a melyeket ezen kölcsön nyújt:

1. E kölcsön összesen csak 1 millió forintot tesz, s 40 év alatt 2.535,910 osztr. ért. forinttal fizettetik vissza.
2. Sorsjegyekre van osztva, a melyek mindegyikének legalább 30 frttal kell kisorsoltatnia, és
3. évenként 4 húzásuk van 30,000, 12,000, 10,000, 10,000 sat. forint főnyereményekkel, továbbá
4. eltekintve attól, hogy Innsbruck országfővárosa vállalta el a fizetési kötelezettséget, a mely bizonylan minden biztosíté-
kot nyújt, s ez országváros minden ingó és ingatlan, törvényesen 800,000 frtra becslült vagyonával, és minden öt illető adópótlékokkal és jövedelmekkel kezeshetik: e sorsjegyek minden lehetőleg kívánható vagy gondolható biztosítékkal bírnak, s e tekintetben tehát minden más sorsjeggyel egyenlő arányban állnak.

Hogy alóliirt váltóiroda t. cz. vásárlóinak bebizonyítsa, mily nézetben van e papír értéke és bizossága felől bekebelezendő tőke tekintetében, elhatároza, e sorsjegyek egy részét azon czéllal föntartani, hogy kinyilat-koztathassa és magát kötelezze, miszerint minden eféle

1872 január 1-ig egyes darabját 30 o. é. ftjával nála vásárolt sorsjegyet

(ha a készlet addig tart) egy év alatt, vagy is 1873 január 1-ig bezárólag, teljes vételárban, azaz 30 frttalval fizetés gyanánt elfogad; a minnek következtében az eféle sorsjegy vásárlója előbbször is semmit se kockáztat, mert sorsjegyét egy év alatt bármikor teljes értékben fizetésül használhatja, továbbá pedig 4 húzásban ingyen

30,000, 12,000, 10,000 sat. forint főnyereményekre játszik.

Ily sorsjegyeket, a visszaváltás kötelezettsége nélkül alóliirt váltóiroda, mindig a napi árfolyam szerint, tehát jelenleg darabonként 26 o. ért. ftjával árul. Kaphatók e sorsjegyek továbbá Bécs és a tartományok majd minden váltóüzleteiben is napi árkelet szerint. Azonban, hogy e sorsjegyek megszerzését mindenkinnek lehetővé tegye, alóliirt váltóiroda továbbá meg egy részét kiválasztá e sorsjegyeknek, a melyek darabját 30 havi csak 1 flos részletfizetés mellett mindenkinnek lehetővé teszi, alóliirt váltóiroda minden eféle részletfizetésre töle vett sorsjegyet, az utolsó részlet lefizetése után 8 nap alatt, azon értékben visszavál-tani, a melyet érte ő maga kapott. Alóliirt váltóiroda, a midőn hátkodik t. cz. vásárlóit a rendkívüli előnyökre figyelmeztetni, a melyek e sorsjegyek vásárlásával járnak, s őket a mielőbbi vásárlásra (hogy a kedvezményekben részesülhessenek, mert a visszaváltásra szánt sorsjegyek valószínűleg rövid időn elkelnek) föl-hívni, feltehetni hiszi, hogy alig lehet válnaki (a ki általában ily sorsjegyekben részt vesz), a ki ne érezne magát indítatva egy vagy több eféle sorsjegyet venni, miután semmit se kockáztat, 4 húzásban ingyen játszik, s e sorsjegyeket, mint fennb. említve van egy év alatt teljes vételárban fizetés gyanánt használhatja.

Szíves külmegrendeléseknek tessék az illető összeget, s 30 krt 4 nyerevény-lajstromt az 1872 évre, a melyek bérmentesen küldetnek meg, ha ezek kívántatnak, alóliirt váltóirodához bérmentesen beküldeni.

A cs. kir. szab. bécsi keresk. bank váltóirodája, ezelőlt Sothen Ján C. Bécsben, Graben, 13. sz.

Az államiót biztosított nagy

pénz-kisorsolás

kedvező esetben

100,000 pr. tallér

nyereményt tartalmaz, valamint

60,000, 40,000, 20,000, 16,000,

12,000, 10,000, 8,000, 6,000,

4,000, négy a 4800, 4400, öt a

6000, öt a 3200, hat a 2400, huszon-

egy a 2000, három a 1600, hor-

minzhat a 1200, százelető a 800,

készlehat a 400, készlehat a 200,

háromszázyozozvanegy a 80,

és 27,950 a 40, 20 tallér sat.

E nagy és biztosított pénztárho-

lás húzása hivatalosan van megál-

lva s már

a f. é. december 20-án

megfőrtendő. Erre, az összeg be-

küldése mellett

1 egész ered. sorsjegy (nem

igérvény) ára 3 frt. 50

1 fél ered. sorsjegy (nem

igérvény) ára 1 frt. 75

1 egész ered. sorsjegy (nem

igérvény) ára 1 frt. —

1 egész ered. sorsjegy (nem

igérvény) ára 1 frt. —

melyeket a legátólabbi vidékekre is

Ny. Gáman János örökösineél Kolozsvárt

Melléklet: Előfizetési felhívás a „Családi kör“ 1872-diki folyamára.